

‘Kijken waar je invloed uit kunt oefenen, en dan die ruimte pakken’

Raymond Nijenhuis is de opvolger van Arjen Daelmans als voorzitter van het Platform VMBO Zorg & Welzijn. Ter gelegenheid daarvan spreken we de voorzitters. Over de Notitie ‘(Samen)werken aan Duurzame Zorg’, en waarom het lobbywerk daarvoor zo belangrijk is, en natuurlijk ook over de successen van het afgelopen jaar en de plannen voor de komende tijd. Een ding is duidelijk: ook in hun nieuwe rollen blijven ze samen optrekken op belangrijke dossiers.

Er waren zulke mooie plannen voor de overdracht van de voorzittershamer van het platform Zorg en Welzijn. Raymond Nijenhuis, de nieuwe voorzitter, en Arjen Daelmans, de scheidend voorzitter, zijn de afgelopen 2,5 jaar samen opgetrokken en staken veel energie in de notitie ‘(Samen)werken aan Duurzame Zorg’. De afgelopen tijd leken zowel de ministeries van OCW als VWS er positief tegenover te staan, en de subsidieaanvraag te gaan honoreren. De overdracht van de voorzittershamer zou een mooie gelegenheid zijn om daar aandacht aan te besteden.

Maar de langverwachte brief van minister Dennis Wiersma over het beroepsonderwijs werd onlangs doorgeschoven naar het voorjaar en zo is er vanuit dat ministerie nog steeds geen duidelijkheid.

Niet getreurd, we treffen de mannen op het Twents Carmel College in Oldenzaal, de school van Raymond Nijenhuis, en laten we het, in dit gesprek ter gelegenheid van het wisselen van voorzitter, gewoon inderdaad eerst maar hebben over die notitie, want die noemen ze allebei als eerste, gevraagd naar het belangrijkste punt van de afgelopen én de komende periode.

Raymond: “De notitie ‘(Samen)werken aan Duurzame Zorg’, is opgesteld door onze vorige voorzitter, Maud Croes. Toen ik drie jaar geleden in het bestuur van het platform kwam, was de notitie al een eind op weg en begon het lobbywerk. Daar hebben Arjen en ik de afgelopen jaren echt hard aan gewerkt. Het werk van het platform beweegt zich langs twee lijnen. De eerste lijn blijft dichtbij de scholen en gaat bijvoorbeeld over ondersteuning, bijscholing, kennisdeling en netwerken. De tweede lijn is het politieke verhaal, en gaat over de notitie en over de invloed op beleid. Die lijn is minder zichtbaar voor de leden, maar wel belangrijk, omdat die indirect veel invloed heeft op het onderwijs binnen Zorg en Welzijn.”

De doelstelling van de notitie is om de instroom in opleidingen Zorg en Welzijn te vergroten. Kunnen jullie daar iets meer over vertellen?

Arjen: “De achtergrond van de notitie was: er zijn meer leerlingen en mensen nodig in de zorg. En om te zorgen dat de instroom in opleidingen wordt vergroot, is volgens ons het belangrijkste dat er middelen, vooral tijd en geld,

Doorpakken op beleidsplannen

Arjen Daelmans: "Het platform Zorg en Welzijn is een van de grootste vmbo-platforms, en de structuur staat stevig, waardoor het heel slagvaardig is. Daarnaast is het ook een mooie en fijne club, met professionele en betrokken bestuurders en hele goede ondersteuning. Ik gun het Raymond en zijn team dat ze een aantal jaren samen door kunnen, om de volgende slag te maken in het professionaliseren en doorpakken op de beleidsplannen. Dan blijft de kwaliteit verbeteren."

geïnvesteed gaan worden in de regio. We willen de oliemannetjes en -vrouwjes in de regio faciliteren, zodat die de verbindingsofficieren kunnen zijn tussen vmbo- en mbo-instellingen bij de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen en bij de samenwerking met instellingen. Je kunt het goed vergelijken met het programma Sterk Techniekonderwijs: elke regio heeft z'n speciale aandachtspunten en vraagstellingen. Dat moet je dus ook in de regio tackelen."

'ER ZIJN MEER LEERLINGEN EN MENSEN NODIG IN DE ZORG.'

Raymond: "We willen ook echt het gesprek voeren over het nut en de noodzaak van aandacht voor de regio. In die denkrichting zijn volgens mij ook de oplossingen te vinden voor de vraag hoe je meer leerlingen kunt laten doorstromen naar Zorg en Welzijn. Welke oplossingen dat precies moeten zijn, hebben we bewust opengelaten, omdat we dat niet centraal willen aansturen, maar regionaal. Die decentrale aanpak heeft twee voordelen. Ten eerste kun je gemakkelijker aansluiten bij de regionale context. En ten tweede kun je slagvaardiger zijn. Als het gaat om verbinding tussen het voortgezet onderwijs en bedrijven, bijvoorbeeld. Daar kun je in de regio gelijk actie op ondernemen."

Arjen: "De kans op duurzame doorontwikkeling is veel groter."

Raymond: "Mensen voelen zich ook meer betrokken bij de eigen regio."

Arjen is nu voorzitter van de Stichting Platforms vmbo. Blijven jullie in dit dossier samen optrekken?

Raymond: "Op dit punt zeker. De grootste uitdaging is dat de notitie op de juiste tafels komt te liggen, de tafels waar de besluiten vallen. Dat is een kwestie van stille diplomatie. Ik ben hoopvol omdat Arjen nu als voorzitter van de Stichting Platforms vmbo op een plek zit waar hij de notitie weer verder kan brengen."

Arjen: "Er ligt inmiddels een uitgebreide brief van minister Helder van VWS over de plannen voor de

komende tijd, daarin zijn onze ideeën overgenomen. Maar als het gaat om OCW: het beeld bestaat dat de verwachte brief van minister Dennis Wiersma mogelijk een 'hoog over'-brief wordt, waarin de notitie misschien niet meegenomen gaat worden. Dus daar zijn we niet gerust op. Ambtenaren van OCW omarmen het plan, want het past in de richting waar we heen willen, met verbindingen in de regio, en het past bij de speerpunten. Dit wordt ook enorm gedragen door de minister, dus wat dat betreft hebben we er vertrouwen in. Bovendien stellen we geen overdreven eisen: STO gaat om honderd miljoen per jaar, onze notitie vraagt om veertig miljoen over vier jaar. Nu is de speurtocht: waar moet het geld vandaan komen? Als het niet vanuit die brief is, dan zijn er nog andere subsidie regelingen waar je bij aan kunnen haken, maar voor het zover is moet er ook weer veel water door de Rijn stromen."

Raymond: "Je kunt er op dit moment geen peil op trekken. De ene keer voelt het alsof de notitie midden op tafel ligt bij de besluitvorming, even later voelt het alsof het bijna van de tafel valt. Het zijn bijna dagkoersen."

Arjen: "Het is een werk van lange adem. Een klein succesje nemen, dat borgen, dan door."

Daar kun je moedeloos van raken, maar bij jullie proef ik vooral enthousiasme.

Raymond: "Los van dat dit werk waardevol en belangrijk is, vind ik het politieke spel ook leuk. En ik werk ook met veel plezier met Arjen samen."

Arjen: "We hebben binnen het bestuur tweeënhalf jaar samengewerkt en vanaf dag één gingen onze gesprekken over wat leerlingen en docenten binnen Zorg en Welzijn nodig hebben. Het is fijn als je met iemand een klik hebt én een visie deelt."

Raymond: "Dan kost het geen energie, en dan kun je het lang volhouden. Het is ook prettig om af en toe te relativeren, juist omdat het een traject is van lange adem."

Arjen: "Ik ben ervan overtuigd dat we het geregeld gaan krijgen. De notitie ligt op de goede plekken op tafel. Het wachten is nu op de brief van Dennis Wiersma over het beroepsonderwijs."

Even over het doel: tien procent meer vmbo-leerlingen die doorstromen naar een mbo-opleiding binnen Zorg en Welzijn. Jullie staan allebei middenin de praktijk. Waar zien jullie zelf manieren om die doorstroom te vergroten?

Arjen: "Je zou bijvoorbeeld meer kunnen doen met verbindingen tussen de profielen. Er zitten bij mij op school (het Stedelijk College Eindhoven, red.) technische jongens en meiden die het best leuk zouden vinden om zich bezig te houden met techniek binnen Zorg en Welzijn. Ik zie ook een grote groep leerlingen die kiest voor de economische richting, met name leerlingen met een migratieachtergrond. Die kun je laten zien dat je ook boekhouder kunt worden in een ziekenhuis. Het is een uitdaging om leerlingen dat bredere beeld te geven. Daarom is er binnen het platform ook aandacht voor het imago van Zorg en Welzijn."

'TIEN PROCENT MEER VMBO-LEERLINGEN DIE DOORSTROMEN NAAR EEN MBO-OPLEIDING BINNEN ZORG EN WELZIJN.'

Raymond: "Wat mij opvalt: ik zie geen afname in het aantal vmbo-leerlingen dat kiest voor het profiel Zorg en Welzijn, maar gaandeweg hun schoolcarrière zien we ze wel steeds andere afslagen nemen, waarschijnlijk ook omdat ze moeilijk zicht krijgen op wat het vak in de praktijk inhoudt. Wat daarbij meespeelt, is dat het ingewikkeld is om stages te vinden bij instellingen, of het nu gaat om oriënterende of verdiepende stages, of om buitenschools hybride onderwijs. Vanuit de sector gezien begrijp ik dat wel, want de werkdruk is hoog: als je vier minuten de tijd krijgt voor een handeling, kun je niet ook nog een stagiair begeleiden en uitleg geven. Dat komt door aspecten van het systeem, zoals marktwerking, waar lastig uit te komen is. Daar zal ook vanuit het ministerie en vanuit de branche iets moeten gebeuren. Maar je kunt intussen natuurlijk best zoeken naar de ruimte in het speelveld."

Arjen: "Dat is wat die oliemannetjes en -vrouwtjes in de regio gaan doen."

Raymond, wat zijn nog meer de plannen voor de komende tijd vanuit het platform Zorg en Welzijn?

Raymond: "We hebben binnen het platform vijf doelstellingen en een meerjarenplan met actiepunten van wat we in 2025 bereikt willen hebben. Aan het eind van elk jaar gaan we evalueren: wat is er gedaan, op welke thema's gaan we focussen in de bijeenkomsten? Voor 2022 kunnen we terugkijken op een jaar met mooie netwerkbijeenkomsten, onder meer over het delen van *good practices*, over keuzevakken, en over de inzet van ICT. Een belangrijk thema was de ontwikkeling van praktijkgerichte programma's, waarbij we samen met SLO en de pilotscholen onze leden hebben geïnformeerd en waarbij we als platform ook bij de evaluatie zijn betrokken. Daarnaast peilen we regelmatig bij onze leden

de behoeften: wat speelt er, waar willen jullie meer over weten? Binnenkort is er bijvoorbeeld aandacht voor het onderwerp ADD, en hoe je leerlingen met ADD kunt ondersteunen bij de praktijkexamens."

Arjen: "Overigens: we kunnen prachtige plannen maken, maar je moet er altijd rekening mee houden dat er onverwachte dingen kunnen gebeuren die alles overhoop gooien."

Dan denk ik meteen aan corona...

Raymond: "Tijdens corona werden veel ervaringen gedeeld: hoe pak jij dit aan, wat gaat goed, wat gaat minder? Onze leden zoeken elkaar op vanuit gedeelde verantwoordelijkheid. Dat lerende netwerk heeft in de coronaperiode echt een impuls gekregen. Dat kwam ook echt door de situatie: als je maar handelingsverlegen genoeg bent, ga je vanzelf hulpvragen stellen. Onze belangrijkste taak als platform was om te faciliteren."

Arjen: "Dat de minister nu zegt: 'We gaan de examens weer doen zoals we gewend waren vóór corona' is een voorbeeld van een actueel probleem waarover we binnen het platform samen nadenken en onze zorgen delen. Uit een recente enquête onder onze leden bleek dat er grote zorgen zijn over het laatste cohort leerlingen, dat nu in leerjaar vier zit. Die leerlingen hebben in hun middelbare schoolperiode nog geen enkel normaal schooljaar gehad. De andere cohorten hadden tenminste nog een of twee jaar normaal les, en kregen wél een aangepast examen. We merken nu aan onze leerlingen in het vierde jaar dat ze meer moeite hebben met structuur en dat ze moeilijker tot leren komen vanwege een achterstand in sociaal emotionele ontwikkeling. En voor hen wordt niets aangepast?"

Wat denken jullie dat daar de komende tijd gaat gebeuren?

Raymond: "Wat je vaak ziet gebeuren is: eerst mopperen en er wat van vinden. En vervolgens kijken: wat kunnen we doen? Waar kunnen we invloed uitoefenen? En dan de volgende stap: hoe zorgen we dat leerlingen hun examen toch kunnen halen?"

'ALS DE ZUURSTOF OP RAAKT, KUN JE ALS VERPLEEGKUNDIGE MOEILIK ZEGGEN: 'IK GA WEL EVEN WAT ANDERS DOEN'. DAN SCHAKEL JE DOOR NAAR AANPAKKEN, HOE DAN OOK.'

Arjen: "Bij Zorg en Welzijn zit een bepaalde dynamiek. Stel dat het ministerie toch blijft volhouden dat de examens op normale wijze moeten plaatsvinden, dan is er bij Z&W nog steeds ruimte om te kijken hoe we het op gaan lossen. Het is geen sector die de barricaden opgaat. Dan wordt toch de instelling: hoe zorgen we dat de leerlingen het gaan halen?"

Raymond: "Dat zou je de zachte kant kunnen noemen."

Arjen: "Maar het is ook eigen aan de sector. Als de zuurstof op raakt, kun je als verpleegkundige moeilijk zeggen: 'ik ga wel even wat anders doen'. Dan schakel je door naar aanpakken, hoe dan ook."

Raymond: "Als je ziet hoe mensen binnen Zorg en

Welzijn zich staande hielden tijdens corona. Het doorschakelen naar aanpakken, naar dóen. Die houding en dat enthousiasme zit in de hele sector. En uiteindelijk is dat ook waar het binnen het platform om gaat, en hoe we als bestuur de zaken aanpakken. Eerst goed kijken: waar zit onze cirkel van invloed? En die pakken we!"

Op twee fronten goed bezig

Raymond Nijenhuis: "Het platform staat in de basis goed. Als ik over de schutting heen kijk: alles wat met Zorg en Welzijn onderwijs te maken heeft, beweegt langs twee lijnen. De eerste gaat direct over het werk voor de leden, bijvoorbeeld het ondersteunen, bijscholen en netwerken. De tweede lijn is het politieke verhaal. Ik gun ons dat we de komende jaren ook die tweede lijn goed kunnen doorzetten. Dan zijn we op twee fronten echt heel goed bezig!"

